

Месж

Карикатури з літератури

Пародія — це та гостра зброя, якою естетична свідомість еліти борониться проти надмірного абсурду та свавілля чергової моди.

В. Державин.

Т Е О К

карикатури
з
літератури

ФОТОГРАФІЇ з ТВОРЧОЇ ПАРАФІЇ

Передмову написав

Ярема Галайда
*дослідник літературної скандалістки
і (ко)Ректор мюнхенської „Академії“*

В и д а в и ц т в о
«СКОМОРОХ»
М ю н х е н
1 9 4 7

Ч.: 1251913/Т.К.

Дозволяється літературно дорослим, після закупна, читати й поширювати, а на дармоцитів кидаємо скітальчу анатему вічного смутку.

(І) С В Г Е Н
(Черевань)

Ординарний редактор
«Запротореного Комаря»,
Куратор Друкованого Слова
і Президент Суспільної Критики

Дано в Мюнхені, дня 31. 6., Року Голодного 1947.

АПОЛОГІЯ СИРІЧ РОЗПРАВА О ЛІТЕРАТУРІ НАШЕЙ

аки перло многоцінне заснім читачам ради
розвіщення і розвеселення в готском граді
Монахові од авторового широго сердца дана

Від часів Ярослава Мудрого до Василя Мудрого українська література завжди в нас була носієм літератури і тільки невмілимі умовини окупації оформили її в макулатуру і майже всіх письменників притягнули до муру.

Давня її доба, репрезентована митрополитом Іларіоном, що емігрував з Холму до Швейцарії, подарувала нам два визначні імена, що відобразили собою «безсмертну українську духовість», чи, вживуючи синоніму Д-ра М. Шлемкевича, кризу українства.

Ті імена — то літописець Нестор і князь Володимир Мономах.

Про першого, що лишив нам своє «Чтение», не знаємо більше нічого. На підставі глибинної, двоповерхової психології з певністю можна твердити, що він не провадив гешефтирської калькуляції, ані не знав нотного письма. У протилежному разі він був би втік в 1939 році для «Неньки-України» за Сян, а згодом заложив би був у якомусь Шляйхандельстаймі хор «Україна».

Князь Володимир Мономах, написавши своє «Поученіс дітям», дав чудовий зразок політики старших — самим нічого не робити, а тільки повчати дорослих дітей, що лицює, а що ні.

Поза «Словом о полку Ігореві» було ще «Слово Данила Заточника», але його, через останній розкол серед гетьманців, ніхто на європейському суходолі не чув ані не бачив. Деякі наші кола зараховують його до апокрифів або легенд. Взагалі з Данилом Заточником досі невияснена справа, хоч загадки про нього раз-у-

раз стрічаємо в мюнхенському «Літопису», писанім цикльостилевим уставом.

Середня доба, що врізається гостро в добу найновішу і майже вся вишина, починається Іваном Вишеньським, що написав до двадцять, репатріаційного характеру, посланій «к утекшим од православія» і завершується блідими усмішками Остапа Вишні.

Це — доба загальної української драми; драми політичної, шкільної, церковної і неоднії подружої.

Подібно як у 1946'47 рр., буйно розвивається література польемічна.

У Мюнхені появляється «Каючійся грішник» Дмитра Тултленка, в Ульмі виникає «Коміческое дійствіе» Митрофана Довгалевського, під час якого невідомі сили пускають руками Степана Яворського «Камень віри». З-за одвірка тогодженої смутної дійсності проноситься в Авгсбурзі Евсевія Пімена грізне й напастливе «Літоє¹) або Kamien²».

Громадянство перестає бути громадянством і ворушиться. Українська трибуна, для самоборони проти закидів Скарги, вдає «Власnotворний образ чоловіколюбія божого» М. Довгалевського, який, однаке, не знаходить ані похвали старших, ані ширшого нап'ятнування з боку молодшого покоління.

Пропагандивні твори, із закраскою драконського драматизму і політичної комедії, як Йоанікія Галятовського «Небо новое», «Месія правдивий» — викликають в українських таборах криваві випадки і змушують українців резигнувати з оманної і безцільної «Перспективи» Касяна Саковича і вповні розуміти слухну «Пересторогу» Юрія Рогатинця.

У тому ж часі випускає також Теофан Прокопович драму «Володимир», що її, як запевняє редакція «Нової Епохи», присвятив автор Володимирові Шаянові, вводячи до неї Перуна й інших старопоганських божків.

Останній твір того часу «Труби словес» Лазаря Барановича став базою для діяльності Червоного Хреста, Переселенчої Ради й інших загально-громадських установ. Ця фаза нашої історії наскрізь могильна (Петро Могила), багато визначних українців сидить у Московщині, а ще більше, щоб дарма не сидіти, шукають УНРРА-и і заходять, як Василь Барський³), в саму печінку Європи і провадять між собою партійні війни.

Нова доба, що починається Котляревським, виносить на поверхню дня низку близкучих літературних прізвищ, які, однаке, не будучи членами МУР-у, не приносять нашій літературі нового мистецького українського руху. Їх тематика заниділа в вишинських садках низькопробного щеплення, а їх форма нагадує малахіївського солом'яника й перестарілі мамаївські вуса. Правдива

велика українська література почалася тільки «Року Божого 1946», від якого і ми, грішні, дозволимо собі розпочати її курс, зачіпленим письменникам на славу, друкарні на гроші, а собі на нових ворогів.

Ми зовсім свідомі, що ця наша праця неповна, що ми ще не охопили нею багатьох наших письменних людей, що претендуують на літературну мову і на трагічне звання письменника, але живемо в добі неловності свободи людини, її таборової волі, виборчого голосу, нічних рухів, шкідливої преси, недозволених зборів і навіть її нещасливого щастя. Це нас впевняє, що і ця незавершена книга буде разом з гумористично-перевиданою видавництвом «Вернигроші» «Історією української літератури» Вол. Радзикевича цінним вкладом у наше скомпромітоване літературознавство на чужині і одна одну, в дискусійних моментах, будуть близкучо доповнити.

Ярема Галайда

*Триголова гібра з острова
Крит, звана в літературі
критичною.*

(із заставок Збірника Святослава)

¹⁾ Літос-грецьке слово — означає літографічні споруди.

²⁾ Чуже слово. Характеризує чужі й ворожі впливи в відомім середовищі.

³⁾ Не має нічого спільногого з Василем Баркою, автором книжки кепських пародій на апостолів.

Щоб ти пізнала той секрет,
Як люблю я: — дикун-поет.

Ол. Бабій: «Ненависть і любов».

Олесь Бабій у власній уяві.

У літературі Олесь, в житті Бабій, а в журналістиці доктор філософії. Де вродився, до сьогодні іс знає, бо ще досі не виробив собі оригінальної метрики. Письменник великої ваги — щось коло 100 кг. нетто. Як пасивний член МУР-у, — виступав минулого осени в пасійних важкоатлетичних змаганнях під Фрайманом з МУР-иком, з вислідом 0:76 побоїв, плюс втрата одного ребра і трьох зубів на власну некористь. Клясик — викладав у 8-ій класі на Карльсфельді українську літературу.

Опублікувавши тому 25 років «Шукаю людини», досі її не знайшов і не оженився, хоч цікавиться дитячою ділянкою («Вовченята») і жіночим органом («Громадянка»). Єдиний лист, що його на цей анонс одержав, і то вже на еміграції, походив від Костецького. Взагалі Бабій дуже дивується, що Костецький мав сміливість зголосуватись на таке багатомовне гасло. В житті написав він дуже багато і дуже жалує, що багато написав.

На еміграції зужив тонни паперу на «Жнива» й «Світ і людина» та вимучив ними складачів і критиків. Читачів не втомив нічим, бо ті взагалі нічого не читають..

ЗА ЩАСТЯ ОМАНОЮ¹⁾...

Я вже доспілій, як в полі колос,
У тебе тридцята щойно весна.
Сам я сміюся деколи вголос,
Сили збагнувши власні до дна.

В тебе сукенка лиш по коліна,
Щось незглибиме чар свій хова...
Ти — ні розвідка, ти — ні дівчина,
Ні молодиця, ані вдова.

Ось ти виходиш, йдеш коридором,
Кожного справа наглить своя,
І за тобою воджу я зором:
Хтось буде перший — він або я!

Серце ти мучиш, зранюєш душу,
Граєшся хлопцями, наче м'ячем...
Знаю, що прагнү, чую, що мушу,
Впастя в волошки твоїх очей...

Тіло аж рветься все на уламки,
Сяєш над серцем, наче зоря...
Ввечір зловив я перший за клямку,
Але «Зайнято!» — крикнув — не я...

Би Габш

¹⁾ Наголовок неоригінальний. «За щастя оманою» ходили тільки галицькі політики доби нормалізації.

...І п'ястуком махнеш з звірячим ревом.

І. Багряний: Золотий бумеранг, ст. 50.

*Іван Багряний в імітаційній
карикатурі*

Це наша вся багатогранна, страждальна Україна. Український поет, автокефальний політик і нез'единений член пресо-вого порозуміння. Довший час сидів і мовчав. У поезію втискає політику, а до політики додає поезію. Як журналіст, — схоплює життєві випадки прекрасною «лайкою»¹⁾) що її має все напоготові. Пише докладно, ставляючи часто навіть безпотребно дві кранки над «і». Його речі захоплюють і палить просто на таборових подвір'ях. Декого навіть одурманили. (С. Под ляк, Українська Трибуна ч. 29 (53), стр. 5). Що досі видав — все відтворив з пам'яти. Без пам'яти лише відреставрував чужий твір п. з. У. Р. Д. П. (Українська Репрезентація Ді-Пі). У нашій політично-драматичній трагедії, де скрізь «Собачий банкет» і «Тигролови», Багряний взагалі хоче блиснути «Генералом». Щасті йому, Боже! Ми нація в поході, а введений апостроф генералів не заступить. Шлюс!

Поетична притаманність — буйна фризура.

З КАМЕРИ СМЕРТНИКІВ

(З книги «Золотий бumerанг»)

Людської ницості не виміряти мірою,
Людської пихи не переступить . . .
За ню ж, за ню я тиняюсь офірою!
За ню хамам даюсь жертвово бить.
І в тузі серце, станувши над прірвою,
— Іване! — шепче. Йдімо краще
Пить! . . .
Та я не йду ніяк. Мій біль глухої ночі,
Моя Журба, моя Любов, Краса, —
Розбиті впрах, і чернь іх в грязь толочить,
На страх кричу їй, штовхнувши як пса,
Емпі! Емпі! . . .

Біжить . . .

... Цвістиме Ульм. І лірою
Дзвенітимуть слова глухим серцям товпи . . .
Людської ницості не виміряти мірою,
Людської підлости та їй не переступить.

Чого ж той птах²⁾ бунтує так за скрайними?
Чого ж кругом газети друтъ на шмати?
Товаришу, товаришу Підгайний мій,
Ну, а як ми не хочем ними стати?
Нас не зітрутъ!
Ми не з муки, як бублики! —
Ми оживем у братнім гніві дзвінко . . .
Ми ще каратимем

хамів

Мечем Республіки

На новім місці

там

на

Сан-Домінго!

¹⁾ Інших фотоапаратів не уживає.

²⁾ Воробець? (Прим. коректора.)

... і кондори, і кобри з нагодованими блекотою
слонами сатани — навалою бридкою: —
на добрий котянь семисвічник.

В. Барка: Поет і сили темного царства — «У. Т.»

Протестант і евангелик, бо все протестує й покликається на евангелію. На еміграції зрадив талант і видав «Апостолів» у руки читачів, що засудили їх на смерть. Тепер набирає «Білій світ», але не набере критику, що пильно слідкує за кожним його словом.

Його поезії — неоригінальні й критики вказують на низку творів, до яких вони подібні. За Шерехом, — вони подібні до пізнього Гете й раннього Шевченка, за Державином, — до передчасного Манила, а за Косачем, — до невідомого автора «Слова о полку». Олег Стюарт не признав ні одному з них рації, заявивши рішуче, що ті поезії взагалі до нічого не подібні.

У сучасній українській поезії Барка репрезентує органічно-національний стиль, що відрізняється відсутністю будь-якої мистецької органічності і стилю. Пише, щоб посоромити прихильних собі критиків і щоб на злість зробити з проф. Державина правдивого пророка.

ДУМОНЬКА ПРО ЗДОХЛЯТИНКУ

Я не до вас, людці, а до гілляк реку,
Що носять сонечко в зеленій душеньці.
Раз апостолятенько жило у лягрику,
У Сомме та й Касернітусеньці.

Гей, вітри, вітрове шумнокрилії,
Нонна, Мамонна, елейзон, Василіє!

Воно ходилоньки, писало віршеньки —
Довгі, широченькі, добрі і гіршенькі.
Гроші ввижались, як срібна соняшників струя-отруя: ...
Шептали в полі тополі: Аллілуя! ... Аллілуя!

Ой, та в аллілуях перший сокіл-соколонько Юрій за^{Косачений}:
Екце поета! Екце профета! Геній ще не бачений! ...
Та озвався другий, тоже Юрій, що об мур оперся:
Серце філософії, філософія серця!!!

Ой рано-пораненько ясне сонечко вставало,
Вічне перо, марки Паркер, в срібні пальці брало,
Словами промовляло:

Ой, про нього ви дбайте, дбайте і пильнуйте,
Що напиші, вперед зважте, а потім друкуйте.

Але, о, лишенько, у день Євфемії,
Ревом озвались воли з академії¹⁾.
Лож заіржалену стали писатоньки,
Престольні свічі та й ображатоньки,
Роздирати апостоликів на шматоньки ...
Рано-вранці воли новобранці
Брали книжку до рук ...

Гей, та на провесні гук:

— Ох, не видержу мук:
Помагай же, цареборче, душеньки вікінгу,
Мені впасти при престолі²⁾, а їм при скринінгу!

Узгіднів з оригиналом:

Мек

¹⁾ Хіба ревуть воли, як ясла повні? (Прим. складача.)

²⁾ Манило запевняє, що В. Барка готується постригтися в ченці. Але Манило — байкар, і цю інсінуацію приймаємо, як і всякі байки, з деяким застереженням.

С В Я Т О С Л А В Г О Р Д И Н С Й К И Й

Усі кричать мені: дурний!
Покинь даремні таємниці,
Як ми — кохай, і іж, і пий,
Гуляй по бенкетах, не mrій,
Бо знай: тобі не жити двічі!

С. Гординський: «З поезій».

Піднесенно-спасенно-незбагнений, вічно далекий і відвічно близький графічно-поетичний і образотворчо-критичний талант. У в'язницю літератури впхав його злочинно Д-р Махайло Дурницький («Екце поета»), де почав він спочатку мазати барви і лінії, а згодом став писати слова на каменях у львівському погребовому заведенні «Назустріч». Повіривши людям злой волі в свій творчий талант, видав згодом гроші на сновидів, що оповідали йому пересічні легенди про буруни й перший вал. Вправді за ті всі витрати тупіж люди признали йому дві премії, але те, що він досі був видав, було завелике для галицького загумінку і зовсім не оплачувалось.

Як був вітер над полями спрепарував сурми днів і з ними навіть прийшов до МУР-у та зголосився до його Правління. Один із критиків, не випробувавши їх через свій хронічний національно-органічний нежит, заявив, що вони малощо дають то нації і від них заносить вогнем і смерчем.

За те один класицистичний ортодокс висловив навпачину думку і по-евангельськи віddав кесареві, що кесареве.

Тепер Гординський обробляє сердецну «Оксану» і, насоловджуючись її вдалими місцями, відслонює нову сторінку в книзі розвитку свого поетичного таланту.

СЛОВА НА КАМЕНЯХ

(Римські ямби)

6

Відходить вечір, знову в давнину,
Як і вчорашній. Звалища руйні
Вколисує в колисці тищі й сну
Зів'ялий лавр химерних «Барв і ліній».

Колишній блиск багряно відгорів,
І гасне слава — небо золотаве.
Сонет, октаву і класичний спів —
Один ще тільки береже Державин.

Здається: час спинився і повис
Над місцем, де зродилося поганство.
Дивлюся: меж нема вже зовсім між
Критичністю і явним шарлатанством.

Ще тепле серце. Непрецизність мір.
Віки і мить. Схиляюся тривожний
Над Мюнхеном, де повно ям і дір, —
Ненаситно спрагнений і порожній . . .

С. Годлевський

... Я не вірю ні в філософію, ані в природу. Я вірю в Зелену Папугу ...

В. Домонтович: «Розмови Екегартові з Карлом Гоці».

Це же справжній В. Домонтович

С.М.

Одинокий письменник серед наших т.зв. письменників, що своїми творами не старається мучити читача. Він творець, що зі шматка сірого кременя вміє викресати тему, а не як інші, що чудову тему потраплять замінити в брилу сірої глини. Пишучи, думає і тим відрізняється від багатьох літераторів. Творить колективно. Нитки фабули пряде сам, філософські дегресії укладає Віктор Бер, а етнографічні зарисовки й есеїстичні трактирковки позичає в проф. В. Петрова. Зле на цьому не виходить. Пише так, що навіть і люди його розуміють, не лише письменники. На життя дивиться при допомозі окулярів, а життя на нього взагалі без жадної допомоги. Але письменник живе, росте, єсть куліш і приглядается до життя. Коротко кажучи — В. Домонтович Груба Берта нашої прози і справжня Арка для потопаючих людей і тварин. Полемізує тільки зі самим собою.

КОМАХА Й ТАСЯ

(Докінчення одного розділу роману «Доктор Серафікус»)

Комаха хотів лише одного: не турбувати себе жадними зайними турботами і не ставляти себе у прикре становище закоханої людини, мати дитину.

Про свою ідею раціоналізувати кохання й шлюб Комаха, сидячи в скверику, якось розмовляв з художником Корвіним.

— Я, — сказав Комаха, — хотів би мати дитину!

— В чім справа, — відповів Корвин, — давно вже час! Вітаю від щирого серця...

— Ні! — сказав Комаха. Ти не зрозумів мене. Я нічого не сказав, що збираюсь одружуватись. Я хочу мати дитину. Це зовсім інша річ. Самому родити... Розумієш?

— Не дуже!

— Я, — спробував розтлумачити Комаха, — хочу, щоб це сталося без участі жінки. Мені здається, що немає потреби, щоб у дітородінні брала якунебудь участь жінка.

Гострий ніс Корвіна видовжився й застиг у нерухомій напруженості.

Корвин показав рукою на своє черево й сказав:

— А що ти думаєш, докторе Серафікусе?

— Гадаю, що тільки чай, пиво, штамгеріхт, хліб з маргарином і зупа. Нічого більше!

Корвин спурхнув усмішкою.

— Так, — говорив дальше Комаха, — самому запліднююватись, вагітніти і родити без шлюбного акту — ось ідея культурно розвиненої людини!...

Корвин боляче скривився і ледве помітно порухався на лавці. В його череві щось гуркотіло й переливалося.

— Що це? — здивовано запитав Комаха й оглянувся на-вокруги.

— Послухай! — притишено вимовив Корвин.

Комаха скинув капелюха й притулив вухо до черева Корвіна, що важко підносилось і звільна опадало.

— Корвіне! Ви в сьомому місяці. Ви найщасливіша людина! Ви, ви...

Але Корвин голосно засміявся, витягнув з портфеля старий номер газети і поспішно подався на край скверика, де стояли розвалені, опустілі domi, де дзвонили голуби і пили попелясті хмарі...

Комаха цілу ніч не спав і заздрив Корвінові щастя дітородіння.

...не слухаймо критичних теревень,
бо критиків статті, дурних як пень,
прислужаться папером на онучі.

Цитату власноручно приклав П. Горотак.

Доктор, антрополог і расовий нордієць. Ще перед війною зробили його письменником у Львові і те невдаче звання присвоїв собі до сьогодні. Хотячи дорівняти німецьким геніям, — Гете, Шіллерові і Рільке, — помістив у збірці «Білі ночі» свій німецький вірш і збагатив тогочасну українську гумористику новим шедевром.

Завершивши «Реготом Арідника», забажав скинути лавр з Гомера і почав, як і Гомер, писати гексаметром. Зачуваемо, що готує «Божеську Комедію», щоб задокументувати, що комедію може писати не тільки Данте. Його речі читав навіть сам Стефаник¹), і як говорить Єндик, дуже йому подобались. Косач впевняє, що Стефаникові подобались лише самі наголовки.

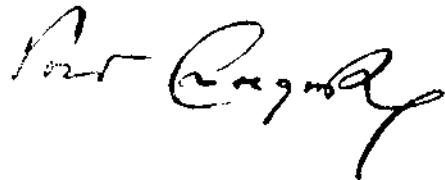
Як письменник — має перед собою великі можливості, тим паче, що й досі не задумує одружитись.

Е М І Г Р А Ц І Й Н Е

Шумить життя безбарвне і несите,
І мудрий хлоп тут сходить в дурака...
Ich schreibe diese Dichtungen, wie Goethe,
Хоч більше та із чистою Схмерз, як у Франка.

(Вірш іде даліше гексаметром, пізніше переходить у ямбо-хорейний дактиль і закінчується ритмікою першого куплету. Автор незвичайно любується жіночими стопами, тобто закінченнями, і їх залишки вживає.)

Хай подих Альп і небо тепле й сизе,
З усіх баґатств я прагну, як прошак:
Nur kleiner Schnaps und Brot mit Wurst und Käse
Und schöne Mitgift einer alten Magd.

---

¹⁾ Очевидно, Юрко Стефаник.

Щодо мене, то я вже здебільша
відремонтований.

З найновішої прози І. Керницького.

Кирикатура з книжки І. Керницького „Циганськими
дорогами”, здефравдована в Єка

Слабий український фейлетоніст, бо вічно має щось не в порядку з бронхами. Як весела людина — він мій світ. Виступивши святойванськими вогнями й цвітом папороті, скотився скоро на газимс гумористики і, як комічний письменник, завершився королем стрільців, що вже вистріляли свої гострі набої. На еміграції лішов циганськими дорогами, тобто присвятився темним типам із спекулянтської проблематики, і дав кілька вдалих образів з безобразія наших запроторенців у Берхтесгадені.

Ходячи до собору св. Юра у Львові, опанував нашу соборну мову, жи нать го ни пізнати, жи спід Львова родом. Як людина-й громадянин — злих навичок не має: горілку ані сам не п'є, ані не купує, Україну любить не менше ніж Магоцький чи Сконцень, до КУК-у не належить і ще досі, фраер, не купив собі докторату.

Як письменник — пише гарно, каліграфічно.

У ТАБОРОВОМУ СУДІ

... — Дасть Біг, може, кінець-кінцем, ви перестанете бути притчею во язиціх, сіллю в оді багатьом своїм ворогам та колькою в боці не-багатьом друзям. Ваше чесне ім'я — тільки в ваших руках!

Гриць Щипавка, підсудний у сьогоднішній таборовій судовій розправі, слухав терпкі слова пана предсідника суду, кліпав очима, спльовував, і, вкінці, аж прослезившись, покірно заговорив:

— Світлий суде, і ви, гречні панове судді! Я хочу се поправити, але до вини се ніц не почуваю. Ведлук того мотоцикле чи беціглів жи, рахувати, закидаєте ми, жим, кажучи тилігентно, здіфравдував у Толька Паскарьова, то ніц не правда. Я цале свое жите страждав за народ. За політику фурт не виходив із криміналу. Я, якім навіть і щось крав, всьом робив з партіотизму і школивім но нашим ворогам. За Польської вкравім паце в Янка Кутаса, і за того поляки ми всунули від Громнічної до Чесного Хреста.

За москалів укравім у москале куплю з байнетом і відсидівім год. За Гітлері, правда, венцім се заангажував у політику і по-таємци зменшуваючи швабам наші окраїнські кальорії. Працював ім на бангофі і фурт продававім наліво чим хата богата, щоб захитати німецький вершафт і причинитисе до перемоги УНРР-и. Ось що! А ви ще мене судите! Мене, щирого окраїнського партіота, судить свій окраїнський суд... Так! Так! Маємо культуру, но нам цивілізації бракує, і так се нам тежко свої самостійної дочекати.

Меценас Параграфович, слуга таборової, нещехованої Теміди, вислухавши щирі і переконливі зізнання підсудного, гостро заявив:

— Пане Щипавка! Це ані облегчуючі обставини, ані конкретні дані оборони. Чим ви, кінець-кінцем, думаете боронитись?

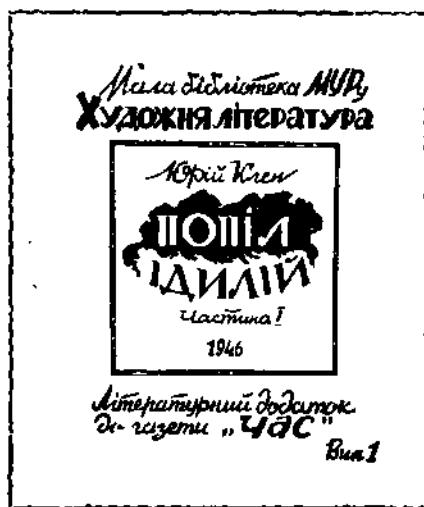
— Ніц більше при собі не маю! — відповів розчаровано підсудний. В остаточному разі думаю боронитись хіба кулаками й оцею пушкою, жим з нею по зулу вийшов.

Несправедливий і садистичний таборовий суд, після наради, рішив проголосити вердикт завтра вранці, щоб ще цілу добу мучити пламенне патріотичне серце національного страдника.

М. Керниус Кел

... По всій країні кілометрить,
І ллеться дощ промов.

Ю. Клен: Попіл імперій. «1917».

Обкладинка до епопеї Клена,
проекту Юрія Косача

Вічно росте, зеленіє і в'яне, як клен. Живий представник мертвого неокласизму 20-их років. Своєю величиною дивиться згори навіть на Самчука і по Німеччині розсіває свій «Попіл імперій». З Барішівки залишились йому всі притаманності п'ятірного грони неіснувавших неокласиків: відірваність від епохи, полювання, лови, печения м'яса і т. д. Послідовний тим принципам — не в'яжеться ні з часом, ні з нашим життям, полює на видавців, ловить спогади про неокласиків, чи пак про себе, і пече раки за велику літературу. Він взагалі воліє малу літературу з великими іменами і творами, як велику літературу, з великими іменами, але без творів. Це вже річ його особистого смаку. З оригінальної творчості тепер викінчує «Попіл імперій», хоч деякі кажуть, що «Попіл імперій» скоріше його викінчить, а з перекладної — перекладає з однієї валізи до другої свої емігрантські злидні.

ПЛАЧ ЄРЕМІЇ

Мої строфи, як веселі птиці,
Долітали аж до хмар ...
Золотої, стиглої пшениці
Назбірався гонорар.

Мої строфи, мов чайки ті білі,
Опускались до газет ...
Всі кричали, наче ощалілі:
Клен найбільший наш поет!

Нині я журюся у нестягі,
Світ мені уже обрид.
У спустілім і бездахім храмі
Сиплять ситники¹⁾ без сит.

Мої світлі строфи ген до брам тих
Долітали к' небесам ...
Все ж, чи буду в світі другий Данте,
Я не вірю сам.

Мої строфи йшли у кожні двері,
І до причин і до соф ...
Та боюсь, щоб попіл цей імперій
Попелом не стався строф.

¹⁾ Шановний автор, сподіюсь, не думає тут про Д-ра В. Янева й Ред. Богдана Кравцева, що заповнюють шпалти нашої не-поетичної преси своїми еляборатами й не відпускають місця українським поетам. Це, правдоподібно, тендітний натяк на Буяківця, Петра Кізка й М. Скелю.

Того не втнути вони, псявіри, на
перинах роками вилігуючись,
фазанами об'їдаючись, парфума-
ми обливаючись,
забівши, дорешти.

(Рубікон Хмельницького, ст. 64.)

Ярливий поет, рахманний письменник, м'ятежний новеліст, сумбурний драматург, захмелілий есеїст і критик — рубака. Европейст'). Як критик, очолює суб'ективну критику, що признає в українській літературі три геніяльні імена: Юрій Косач, Леся Косач-Українка, Василь Барка і в дечому Т. Шевченко.

Поборює критичний об'ективізм, який ненавидить суб'ективний примітивізм і неісторичність історії. Говорить по-французьки, пише по-хінськи, а думас по-українськи, тобто взагалі не має часу ні думати, ні читати. Читає зожної книжки перші 12 сторінок, а решту вже пише сам. Вічно пише. Про всіх, про вся і навіть мусить про себе самого писати. Його творчість — це Клубок Ариядни.

На еміграції залишився «Ворогом» як для глядача, так і читача, хоч цього симптоми були вже слідні в «Чудесній балці»).

Поза цим-зовсім нормальна людина й не зраджує загрозливих познак геніяльності. Взагалі Косач свій хлоп, хоч стиль, псявіра, має панський.

КОЗАКИ У ВАШІНГТОНА

Історична драма в 4-х діях

схвалена до постанови Головою ОМУС-у

ДІЯ I

Ява I

(Вогнеперий вибух атомової бомби приніс козакам остаточну перемогу над американцями. Нью-Йорк проголосив капітуляцію по радіо, що його винайшов значковий війська запорізького, Іван Лемішка, підчаший Його Президентської Милості Юрія Вашингтона. З радості хмелючі воїни ревуть, їхні обличчя набрякають, їй очі мерехтять від випитого вина і від заграв. Шаблі співно дзвенять, зняті вгору, щоб, не доспівавши, умерти в піхвах. Бандури виграють, бренькотять кобзи. Виуть жоломійки. Делегацію упокорних американців приймають у ратуші Нью-Йорку: Максим Нестеренко, дужий, мов ведмідь, чорнявий велет, що коня міг би підняти; добрий козак, хоробрий Прокіп Шумейко — його побратим, з відсіченим польською шаблею вухом, мучений ляхами в варшавській тюрмі по солоницькому погромі і випущений на волю, бо потрібний був Конецьпольському до втихомирення буджацьких улусів; Ганджа — статній поручник, перший гармаш³) у цілому війську запорізькому, що артилерійського мистецтва вчився у Франції, капітанів милий друг. Поручники Семен Забузький, Філон Джулай, Ремігіян Сурин, Северин Мокієвський — все гербові шляхтичі, чепурні і гожі, мов павичі, начальники козацької драгунії, що мірялись недавно на Білорусі з московською легкою кіннотою. Всі чотири — мов рідні брати, всі чесні козаки, рубаки. Сутеніє в залі.)

ДЖУЛАЙ: (чухаючись плечима до одвірка великих мармурових дверей)

Жемчужних хвиль зборовши срібні піни,
І обернувшись щогли ваші впрах,
Ми, як володарі землі тієї горді,
Прийняти можем ваш поклін . . .

НЕСТЕРЕНКО: (перебиваючи) Кажи

Тут прикотить барил рахманні пуза,
Нехай поп'є м'ятежну жовч козак,
Що вміє стільки пити, що і бити.

ГАНДЖА: Панове! З Риму, Вінниці й Атен,
Кадіксу, Белзу, Янова й Дюнкерку, —
Вогненний спраги палить нас полин
І оди Піндаря й поезії Ронсара,
Ні Шекспіра сонети, ні Корнель
Нам не змогли його згасить . . .

МЕР: (кляняючись аж до землі)
Шампанського я вам звелю подати!
ЩУМЕЙКО:
Не панського, ти грубий блудолизе,
А нашого, що хмелем чути!

МЕР: О, радо
ЩУМЕЙКО:

Ще й самогонного! Хоч я на вид простий
І неписьменний навіть, не чужі ж бо
Мені пісні де Борна і Ролянда.
Квоускве тандем, Катліна, я
Напам'ять знаю, як своє наймення.
Мутатас формас діцере...

МЕР: (ввічливо) Сенк ю!
В нас форма здавна лиши демократична...

НЕСТЕРЕНКО: (гримаючи)
Давай попить і не верзи дурниць!

ЩУМЕЙКО:
О, андра мой ти оспівай, як я,
Поллютропон гое маля полля, Музя!

МЕР: (захоплено)
Лицарство мудре, вчене! На момент!
Божественного трунку в нас є досить.
Та вас ось просить містер Вашингтон
І ваш краян із Глухова Бортянинський.
Що в Метро Голдвін вечером «Алкід»
Відтворить нам із фройлейн Шенк. Прошу ж вас
Від імені...

ДЖУЛАЙ: Не говори, вже йдем!
Давайте, хлопці, нашої, та грімко!
(Козаки виходять співаючи:
... Я девчонка що молодая,
А душа має тисячу лет...)

¹⁾ Европейзм Косача — трагічний! (Ю. Шерех, МУР, ч. 1)

²⁾ Не плутати з Ю. Балком, що видав «Далеке й близьке» до поезій свідоцтво своєї творчої наївності.

³⁾ Гармаш — не той жалюгідний анонім і судово караний тип, що свого часу виступив у «Часі» з критичною статтею, нижчою всякої критики й здорового глузду, п. н. «Вовча педагогіка».

Колишній в'язень і поет. Як поет — він чільний репрезентант 30-х років західноукраїнської римованої і ритмізованої думки. Перед війною, тобто ще перед кальоріями, писав поезії, а останньо зійшов на анонімові вірші й мордує перекладами богудухавинного Р. М. Рільке.

Як видно з перекладів, то належать вони, мабуть, до найслабшого творчого дорібку великого парнасця й перекладач близкуче скомпромітував ними представника німецького герренфольку в очах українського бездержавного авслендана.

Належачи до епігонів вправних літературних пер, як це сконстатував проф. В. Державин, він переспівав ще раз «Пісню пісень», що її не поетично написав премудрий Соломон, і позичив в 1940 р. М. Рильському наголовок своєї книжки «Під чужими зорями» для його невдалої лірики під заголовком «Під осінніми зорями».

З оригінальної творчості відомий він, як автор збірки «Сонети і строфи». Особливих знаків не має. З внутрішніх болячок має тільки нахил безпотрібно підписувати своїм прізвищем чужі векселі ін блянико.

Як признаний поет, велими надійний і може сказати в українському письменстві ще не одно пламенне поетичне речення.

На еміграції не видав нічого, хоч видав у житті не одно.

Р. М. РІЛЬКЕ

СІБІЛЛА

(Час, ч. 26, 91)

Хоч старою названа давно,
все ж вона жила, щодня ходивши
шляхом та й одним. І лад змінивши,
вік сторіччям її лічену,

наче ліс. Та щовечора вона
чорна на тім самім місці мріла,
мов твердиня давня, обгоріла,
витліла, висока й самітна;

Й на стрічки, що все нестиманіш
множилися в пресі без підбору,
нарікала криком безустанно,

щоб, лікуючи епоху хвору,
не сказав читач вкінці нежданно:
кепський автор — кепський вірш.

— — але можна ще таким рядом: камбр-
бум — камбр — Рауль дю Камбрэ —
омбр — Льомброзо — обри — кобри —
кабро — Ебро — цебро — Цебрик — Це-
брик-Амнеріс — Амон-Ра — УНРРА —
цідра — ндравити — Кіндрат — дратва
— далі падає в непристойне.

I. Костецький: «Божественна лжя»,
Хорс, стор. 53.

**In the bad time — there are the bad writers.
(Of English Newspaper.)**

Ходячий письменник і редактор. Через «Спокуси несвятого Антонія» привела його на світ мама, підвела УНРРА, а до МУР-у притягнув камбрбум. Це той камбрбум, що обманув його, кажучи «Тобі належить цілий світ». Цим словам, крім Костецького й Корибута, ніхто не повірив. Це була очевидна «Божественна лжя». Навіть прихованій автор шепнув йому соромливо: «З нас угорі сміється сонце», а не то національно-органічний читач. Але Костецький, опанувавши українське слово, виліз на Бескида і видушив з нього Хорса, що під карикатурою крикнув: «Я не хочу світу без темряви!» І українське слово оповила темрява і Хорса огорнула сугуба темрява . . .

(Так, темрява, розумію; темрява, розумію: те, тем, тембр, Ява, ява, кучерява, Я яв, яв... Розумію!) Костецький розумів, але читач нічого не второпав. І я також. Трудно — муризм.

Я розумію одно: Диктатура пересічності.

КОСТЕЦЬКИЙ ТА МУДРЕЦІ

(З книги «Оповідання про переможців»)

Тут щось таке, на чому вічно сковзатимуться атеїсти (з «Рідного Слова» — прим. складача) і вічно не про те говоритимуть.

Достоєвський.

Рознеслася чутка, що Костецький з'явився між людьми і ходить в людській подобі. Люди бігли і кричали.

— А ми його зараз пренаруємо, Костецького, — вирішили мудреці на високих зборах.

Приготовили найточніші вимірні прилади. Озбройлись аналізами, методами і пішли препаратувати Костецького.

Оточивши Костецького з усіх боків, заходилися скидати з нього сорочки. Скинули одну — Джемс Джойс. Скинули другу — Дос Пассос. Третю — Ернест Гемінгвей. Четверту — Алдус Гекелі. П'яту — Шервуд Андерсон. Шосту — викапана Гертруда Штайн. Сьому — виліз Юрій Яновський. Восьму — показався Гео Шкурупій. Дев'яту — Позичанюк, Замерзляк і т. д.

Як листя з капустяного качана.

Люди стояли і дивувались.

Постягали мудреці з Костецького геть чисто всі сорочки і, коли стягнули останню, — була під нею порожнява.

А Костецький стояв остронь, цілий та неущоджений, стояв і дивився на них очима живими.

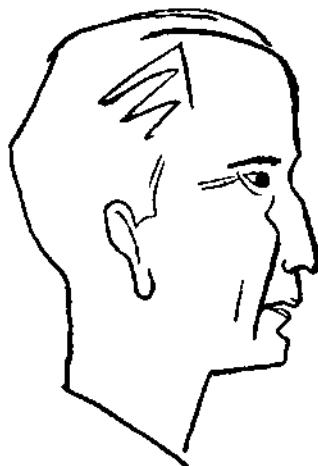
Для мене — це справді велика література!

Час Манич

ВАСИЛЬ СОФРОНІВ-ЛЕВІЦЬКИЙ

Чим кращий краєвид на образі,
тим більше блошиць за образом.

Василь Софронів: «Золота рибка», ст. 13.

Василь Софронів — це незавершений новеліст, скритий поет, нерозгорнений драматург, кооператор, оператор і оратор. Вихованій на кращих французьких зразках, показався у Львові неабияким «Грішником» і здобув собі славу об'ємистим творчим інструментом, що його, як обдарований письменник, одержав від матері природи. Як індивідуальність — він дуже субтельний і тендітний, хоч не єсть суп з телятини і бридиться мистецькою тандитою. Критичні окуляри передвоєнної критики вбачали в ньому українського Меріме. Схожість дуже наявна, бо розбіжність між обидвома письменниками лише суто мистецького порядку. Поза знаменитою «Липневою отрутою» створив ще безсмертне танго «Кохання — наче грипа» і кілька скетчів на тему «Я хочу, я мушу», призначених для культурно-національного обслуговування українських таборів. Визначний майстер любовної лірики, Ол. Бабій, присвятив йому першу поему в збірці «Жнива», а В. Радзикевич згадку в своїй «Історії української літератури». Тепер письменник пише листи до... Америки і вже другий рік виїжджає з Європи. Au revoir, Гамі Wasyl, chez les murails de Winnipeg. Good by, the friend Wasyl, at walls of Winnipeg.

Я ХОЧУ, Я МУШУ...

Жарт в одній відслоні

(Трагічний фрагмент)

ПАРАСКА: (Входить з високо піднятим подолком, дійницею і стільцем до досння, прив'язаним ззаду.) *Дою корову і чую, гей би теля в городі рикало... чи може пан мене кликали?...*

ЄВЗЕВІЙ: (Робить суворе обличчя.) *Що ти собі думаєш, ти не потрібє один, пане діяшки, як ти мені господарства пильнуєш, ти, лежижо один, ходиш?*

ПАРАСКА: Прошу пана, та я вічо!

ЄВЗЕВІЙ: А хто мені, пані дію, найкращі квіти і найкращі рожі у городі щодня зриває? Може не ти?

ПАРАСКА: Та де, прошу, то не я! Але я панові скажу: це той панич, що приїхав сватати нашу паннуницю. Я досвіта пасу корову і бачу. То ніби він для паннуниці рве той букет, щоб мати більшу відвагу, як буде їй казати, що її хоче. Але то ніщо, бо він якийсь дуже несмілій. Що рано нарве тих квіток, то ввечір за пілт викине! А втім, нема що казати, хлопець дуже до людей. Так мені сподобався, що аж! Лише, що того, що до дівчини треба, то йому бракує! Ніби якийсь такий заголооканий.

ЄВЗЕВІЙ: Но—но—но! Досить вже того. Ніхто тебе про те не питается. Іди до своєї роботи!

ПАРАСКА: Та я ніщо, прошу пана. Я кажу, що хлопець ленський. Несміле то, бо ще неспрактиковане. Най от старші паннунця скажуть! (Виходить.)

ТИКА: (Завзято меле каву.) Тьотя Клімця завжди казала: в коханні нема сміливіших мужчин понад несміливих! (До публіки) Зрештою, несміливий, але як до кого! До мене ввесь час зідхає. Вчора, як ів другу порцію гуски, то ввесь час зідхав. А сьогодні при обіді сказав до мене: Панно Клявдіє, попрошу ще зупи — і також зідхнув. (Зідхас і розмріяно меле далі каву) Я пропадаю за несміливими мужчинами. (Виходить).

НЕСТОР: (Входить несміливо, ховаючи за себе великий букет). Нема нікого? То добре! (Зітхає з полегшею) Боже, Боже, чи ти коли освідчався дівчині? Кожного ран-

ку кожу собі, що вже цього дня невідклично визнаю панні Галі мою любов і ніщо з того не виходить. Проклята моя несміливість! (Кланяється з рукою на серці). Панно Галю! Вже фізична конституція людини вимагає, щоб... Ні, це мабуть ніколи не перейде мені через горло! Це вже така недуга, якесь психопатичне загамування волі! Я був навіть з приводу цієї мосії несміливості у лікаря. Він порадив мені повторяти у кожній такій критичній ситуації: «Я хочу! Я мушу!» Послухаю його ради. Але чи це поможет?

- ГАЛЯ:** (Входить з городу. У кошику несе яйця. Зальотно).
Ах, пан Нестор!
- НЕСТОР:** (Ховає букет за себе). Панна Галя...
- ГАЛЯ:** Добрий вечір, пане Несторе!
- НЕСТОР:** Цілую ручки! Цілую ручки!... (Поволі відступає, щоб утекти).
- ГАЛЯ:** Хвилинку, хвилинку, пане Несторе!
- НЕСТОР:** Тобто тес... (До себе): Я хочу! Я мушу! (Підходить до Галі). Тобто тес... (Мовчанка. Мімічна сцена). А що ви тут маєте, панно Галю?
- ГАЛЯ:** Яечка? Тобто тес... (Бере одно яйце). Яке воно кругле! Ге—ге—ге!
- ГАЛЯ:** Так... кругле!
- НЕСТОР:** Я... Я... дуже люблю яйця. Моя мамуся каже мені завжди: Яйця в склянці — іж уранці! (Хвилинка заклопотання).
- ГАЛЯ:** (Зальотно): Пане Нестор, скажіть мені... що ви думаете про... жінок, про любов?
- НЕСТОР:** О, так! Я думаю... тобто тес... я думаю, що кожна жінка має в собі... має в собі щось жіноче.
- ГАЛЯ:** Так? А я? Чи я маю в собі теж щось жіноче?
- НЕСТОР:** Ви?... Ви... (До себе): Ні, я не витримаю! Я хочу, я мушу!
- ГАЛЯ:** Ви щось сказали, пане Нестор?
- НЕСТОР:** Панно Галю! Вже фізична конституція людського організму вимагає... вимагає, щоб (рух зближення руками) щоб я..., щоб кури несли яйця! (До себе): Боже, що я наплів! Я хочу! Я мушу! (До Галі): Панно Галю! Я є в критичній ситуації... Вже фізична конституція людського організму вимагає, щоб...

- ГАЛЯ:** (До себе): Що йому? Ах так! Він, бідака, мабуть хворий! Його напевно шлунок болить!
- НЕСТОР:** Я хочу! Я мушу!... Вже фізична конституція людського організму вимагає...
- ГАЛЯ:** Я розумію вас, я розумію! То певно мізерія на обід вам пошкодила. Я зараз принесу вам лікарство від татка! Підождіть.
- I ГОЛОС:** Пане Несторе! Геть зі сцени! Ми не потребуємо профанації нашої сцени! Ставте щось національне — з горілкою і гопаком! Де є «Як ковбаса й чарка»?
- II ГОЛОС:** Віддавайте гроші! Як ви альфabet, то запишіться до бавдінству. Це ж амортизація неморальності!...
- III ГОЛОС:** Проч з таким «Веселим Львовом»! Тут ні Львова, ні нічого веселого. Ходім до Сапруна. Як він совітник митрополит...
- ГОЛОСИ:** Проч з Совітами! Хай живе...
- НЕСТОР:** Панове ѿ пані. Прошу вспокоїтись! Ми тут нічого невинні. Це ж написав Василь Софронів. Василь Софронів — це ж відомий гакачівський письменник... (Дехто з залі продістаеться на сцену. Нестор, втікаючи, кричить: Автор! Автор! На залі розпочинається бійка. Гасне світло.)
- АВТОР:** (Входить з острахом на сцену). Панство, дозвольте оправдатись! Однакче перед своїм виступом — я хочу, я мушу... на кілька хвилин вийти.

За цей шедевр поручаю прийняти автора до МУРу.

За Верифікаційну Комісію:

•lynx Орест

...А нам плювать,
на згадку серце аві тъохне.

(Українська Трибуна, 22. 6. 1947)

*O. Лятуринська в очах залюбленого
кирикатуриста.*

Правдиве її прізвище: Оля Туринська. Помітний представник красної статі¹⁾ в нашій некрасній і непомітній літературі. В письменстві така колосальна, як у млярстві Галина Мазепа. Обидві мають замилування видвигнати в мистецтві старі, запилені, середньовічні речі. У тому аспекті — перша подарувала нам Байду а друга, замість поезій, — принесла нам свої паперові гуслі²⁾. Пише її видає багато на гардеробу і книжки. Крім того, що вже дала, може ще дуже багато дати, тим паче, що має буйну, широку і дуже плідну фантазію. Останньо від Ярил, Лад і Перелесників³⁾ перейшла до ОПуДальній дитячої літератури і на конкурсі дочекалась навіть вирізnenня.

Лятуринська — це книжа емаль, що хоче оздобляти нашу блящану епоху.

ЯРИЛО

(МУР ч. 1, стр. 53)

Та ж серце недарма просило, —
Ось відгукнулась наша преса,
І написав якийсь Ярило,
Що я велика поетеса.

На стріли ті із самопала,
Скептично задивляюсь завше . . .
Я з крісла малошо не впала,
Себе у собі не пізнавши.

Він втяв із гуркотом і громом,
Весни роз'ярений божище.
Своїм рядкам молюсь невтомно,
Хоча на них скиталець свище.

Вже завтра буде ніч весільна,
А там віночок і тераса . . .
Щасливо відідхне і вільно
І так мала родинна каса.

Вберуть мене дружки у руту,
Десь у дитячому садочку, —
Писатиму для баламута
На чарку, хліб і на сорочку.

*Під таким твором навіть
великим письменникам
можна підписатись.*

¹⁾ У нас взагалі красивих статей ніхто не вміє писати (Складач).

²⁾ Походить від прізвища Гус. (Іван Гус — єретик, Чех. Згадка про нього є і в поемі «Гайдамаки» Шашкіяна Маркевича).

³⁾ Звертаємо ласкаво шановну увагу Д-ра Ярослава Рудницького на можливість ужиття цього терміну для повнішого окреслення англійського «Дісплейсд Персон» в українській мові.

В обіймах божевілля й згуби
Тремтить розхристана душа...

Є. Маланюк: «Стилет і стилос».

Трагічний романтик і романтичний трагік. Органіст, що грає на нервових органах сусідів. УНР-івський поет творчих катасроф і напруженій, незломно-гордий ворог східного да-даїзму в українській духовості. Удома лишив стилет, а не еміграцію взяв лише (циклъ)стилос. Будучи ботаніком, уложив гербарій з засушеніх квіток, що пахли землею і залізом і своїм міцним ароматом не давали людям по хуторах спати.

Залюбившись у земній мадонні, продав для неї свій останній перстень пів карата і жив безтурботно в Польщі, попиваючи з Тувімом окоцімське. Вкінці, як оповідають очевидці, малошо не дістався, як запеклий козарлюга, у Варшаві на Паль') і не віддав свого духа і всії свої сили богові української літератури. Як поет, спопуляризував у Галичині імена деяких речей побутового устаткування і щоденного вжитку, як ніж, меч, сокира, мушкет, харакула, наваха, гнів, помста, бій, кров і т. д.

Тепер, належачи вже до історії, повторяється як історія, але одиноке його слово «Геллада» причепило його назавжди до нашої літератури.

Вірш, що його нижче друкуємо, вибираємо з Його недрукованої спадщини, бо Поет хоч і не є вже між нами, то його твори вічно живі і заслуговують на їх широку популяризацію.

НАПИС НА КНИЗІ ВІРШІВ

(ЗЕМЛЯ І ЗАЛІЗО)

Напружений, незломно-гордий,
Залізних імператор строф, —
Дивлюсь щодня на рідні морди,
Як нас ведуть до катастроф.

Позаду збурена Варшава
В похмурих загравах облуд,
А тут ерзац — не справжня кава
Серед мізерних халабуд.

Важкі та мускулясті стопи
Пруживий одбивають ямб, —
І ані з'яв, ані утопій,
Лиш обонільний дитирамб.

Ось-бліском — булаву гранчасту
Скеровую тепер назад,
Щоб в хижі лапи не попасті
Азійсько-припонтійських рад.

Шматками розпадеться морок
І ти, нащадче мій, збегнеш,
Чому то я замовк так скоро
І не пишу вже марсильєз.

Збегнеш усе, чим серце билось,
Чому я відійшов від мет,
Чому стилетом був мій стилос,
Чому лиш я один — Поет.

Маковіс.

¹⁾ PAL — Польська Академія Літератури. Дім стариків і духових немовлят, в якому небіжчик В. Сорошевський оповідав старі байки з циклу «Гаданя австріяцке», а В. Ржимовський поборював оригінальну творчість невдалими плягіятами.

— Хай знають скрізь і всюди:
Я — Віл!... Волом і буду!

І. Манило: «Як дбаеш, так і маеш».

Der Stadthauptmann in Lemberg, Theodorplatz 17.

B e s c h e i n i g u n g .

Es wird hiermit seitens des SS-Oberschäfführers bescheinigt, daß Iwan MANILO in's Gefängnis wegen Schreibens von schlechten und graphomanischen ukrainischen Fabeln kam.

SS-Oberschäfführer

A. J. Falsch

A. J. Falsch

(Ort, Datum, Polizeibeförde, Unterschrift, Dienstsiegel)

Документ нацистських змущань над українською літературою.

Об'ємний автор тонких¹) байок, що йому з усіх письменників присвятила літературна й нелітературна критика найбільше уваги.

Коротко: Молодий письменник — байкар. (П. О.) Надійний талант. (Ю. Косач.) Цікаве ї надійне явище, що вміє узагальнювати і водночас тримає руку на живчику²) злободенності і в межах байки знаходить невикористані можливості. (Ю. Шерех.) Претендент на літературну мову. (П. Ковалів.) Автентичний графоман. (В. Державин.) Згнилизна. (Ю. Шерех.) Рило. (Ярема Галайда.)

На нашу скромну думку, Манило ані згнилизна, ані явище, ані навіть не графоман. Іван Манило — то Іван Манило. Причіпку «рило» — ужив злобний сатирик із-за своєї очевидної бездарності підшукувати дотепнішу риму.

БАЙКА, НАЧЕ ЧАЙКА

Одного дня

З хліва в город дісталася свиня.

І почала там рилом соковитим,

Великим, задротованим, невмітим

Картоплю рити.

І рие, рие...

Але от

Прибігли люди у город

Із вилами, граблями... Як в житті,

І почали свиню латати по хребті.

— Упав павук у черепочок із водою! —

Подумала свиня, потупавши ногою.

Та щоб пройшло усе без бійки і громила,

Свиня ужила знов своєго рила

Й заговорила:

— Я знаю добре це вже не від нині,

Що у житті не я, а інші — свині,

І правди чей не треба говорити,

Що від людей навчились свині рити.

І це кажу вам навіть паки й паки,

Що ніс в житті не тільки для табаки!

Мене ви ні чичирк, а дайте тому школи,

Хто в пишний ваш город мені пройти дозволив.

Не змінить вже мене (це байка, наче чайка!)

Неширий ваш писалом, ні злобна ваша лайка!

✓
++

За літературно неписьменного підписав своєю рукою

В. Думський

¹⁾ Брошурки Івана Манила майже всі на 32 сторінки.

²⁾ Друкарська помилка. Догадуємося, що, мабуть, повинно було бути «на животику».

... На щось такого,
як наша піч, я ще не натрапляв
ніде у світі. Брак їй лиш одного:
могутніх крил, щоб в бомбовозній ролі
до «вороженьків» вдатись на гастролі.

Письменник і поет не теперішнього воєнного і післявоєнного випуску. У загальному — він людина покірна, хоч останньо показався справжнім канігферштаном. Розкидав себе і свої твори по цілому світі. Читачі знають його не так з його творів, на які він, до речі, дуже скучий, як радше з пропагандивних літературних оглядів, де завжди блистіло його мосяжне прізвище в околі Зодіаку.

Щоб нікому не дати права безпідставно зачислити себе до великої літератури, почав писати Легенди і ще щось, чітко розраховане на читача.

ЛЕГЕНДИ

Розділ II, октави 27, б, в

Тепер почину — Андрій заговорив —
Історію, що варто знати сьогодні,
Як критика Всевишній створив,
В своїй безмежній мудрості Господній.
Нема, що правда, тут мистецьких див,
Бо архітвору дати ми не годні,
А так собі, щоб лише не дармувати
І, щоб цапір чимбудь задрукувати.
Як Еву Бог достругував з ребра,
Стояв один з племінників Адама,
Що ще не знав чорнила, ні пера,
Ні «Керм», ні «Звен», ні слів «Золота Брама»
І хоч в Творця була творінь пора,
Він лебедів, махаючи руками:
«Навчі й мене також творити так,
Бо знаю чим, лише не знаю як».
І гнівно Бог в болото прут вмочив
І дав йому: — «Щезай з лиця моого!
До суду дnia будеш ти знати чим,
Однак в житті не створиш ти нічого,
І бить будеш, при тім себе б'ючи,
Брудним пером, усе, що дане Богом.»
І снухом впав критик між писак,
І знає чим, лише не знає як...

М И К О Л А С Т Е П А Н Е Н К О

Широковідомий у своєму тіснішому крузі член МУР-у, автор низки любовних листів до дівчат і особистий секретар Президента об'єднання письменників. Задумуючи виступити в літературі, написав уже навіть декілька віршів і два з них видрукував у нашій емігрантській пресі, а один продекламував на сцені в підмюнхенському селі й у таборовому радіо, так що чули його всі люди, що торгували на подвір'ї.

У нашій літературі зафіксував його демократичне ім'я Ол. Бабій, що присвятив йому знамениту, на нашу скромну пародійно-сатиричну думку, поему «Весілля», а Манило найвдалішу зі своїх епіграм.

З літературних ціх — має півжіноче, тонке й ніжне замилування до всякого українського друкованого слова і є його щирий і непідкуплений симпатик. Дотеперішній творчий дорібок — наразі син.

Вірючи, що таки буде письменником, як В. Чапленко, МУР-у не покидає й на тих, що закликають вішати Косача, як творця затроеної літературної ковбаси, дивиться з притаєним обуренням.

Поза красним письменством — Степаненко взагалі доречна людина.

Т В О Р І В Щ Е Н Е М А €

Б О Г Д А И Н И Ж А Н К И В С К И Й

Іти? Куди? За чим?
Ще далі? В безвість? Доки?

Б. Нижанківський: «Щедрість».

Газетний псевдонім і передня частина З. Тарнавського. Правдиве його прізвище — Дуфта Макольондра. До літератури скотився Личаківською «Вулицею», звідкіля, попивши «Терпке вино», чкурнув на Банкгассе, а згодом осіяв в Трибуні як редактор т. зв. літературно-мистецької сторінки, присвяченої переважно не літературним справам.

Творить колективно — до всього має видимих і невловливих спільників. Приятелів має лише в Авгсбурзі й Н. Ульмі.

За щедрість у видвигненкі в пресі щедрих заслуг одного видавця, той оказал йому і зі своєї сторони не абияку щедрість і навіть без грошової щедрості видав йому його «Щедрість».

На еміграції, стративши світ своїх прозових персонажів (львівську батярню, марисі і антки-ножовники) — вніс до своїх

віршів нотки мелянхолії, безнадійности, зневіри і свист, що в ньому показався був за львівських часів справжнім майстром.

Як літературний критик — зризав Манила і Алессандра Дюма, який досі безправно підписувався під твором Віктора Гюго «Три мушкетери» і в цілому літературно-культурному світі вважався їх автором¹⁾.

Поза цим — Дуфта цваняк і хіндер. Замість тримати штама, бо ж кожен з нас ні мента, ні клявіс, і в згоді можна файно видудлиги цъмаги навіть з Манилом, вдав сиромудрого, обтер фаціяту від баюри і виглушився ідеологом. Але йо, кляво. Як му Чапленко витягне ноги з того місця, звідки вони виростають, то я му за це гнатів не переб'ю.

Йо-йо, ферти!

* * *

(Щедрість, ст. 19)

У зуби пальці взяв — і свист
Ударив ляскотом у сонний простір.
І твір, мов птах, у крамницях завис,
Ждучи на відзови в газетах гострі.

Стою. Надслухую. Ніхто
У відповідь мені не кинув свистом...
Так, замість строф пустив я долото,
А з долота не зробиться намисто.

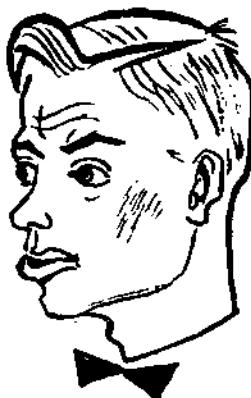
Хіба нема нікого там,
Щоб так, як я, вичікуючи, морив?
Щоб слів моїх пізнав тривожний крам
І щедрість фраз у пресі розкошмарив?

Безпосередні

¹⁾ Сам він каже, що на ту «путь нечистивих» намовив його сіамський брат — Зенцьо Тарнавський, відомий автор всесвітньо невідомих драм, комедій, новель, повістей і скетчів.

Пекельний сик, генни ріг
і мариш по покрівлях біг!

М. Орест: Душа й доля, ст. 82.

Це, профачте, має бути М. Орест.

Людина протиріч. Признаний поет — непризнаний дініст, перший із авгсбурзьких поетів — останній із українських неокласиків, людина непомітної форми — мистець видної величини. Цінний співробітник Академії¹⁾. На еміграції репрезентує наше літературне «Світання» і мистецьку «Заграву».

Пишучи, як Теодор Курпіта, пером на білому папері, дуже до нього уподобився і деякі критики, носячи навіть окуляри, не можуть їх відрізняти. Сам Орест відрізняє біле і чорне, критику і псевдокритику, апостолів і божественну лжу.

Як поет, вирізняється чудовою образністю і липідарністю²⁾ вислову. (Афоризми). В останній своїй книзі «Душа і доля» показав прекрасну реакцію душі на брак долі й унагляднив долю твору, якому бракує душі³⁾.

До великої літератури не належить, бо пише зрозуміло й логічно.

Коли не має що читачеві сказати, — пише афоризми й однокуплетні поезії.

А Ф О Р И З М И

(«Душа і доля», стор. 58)

I МАТЕРІЯЛІЗМ

Окрасою землі, звичайно, є людина,
Окрасою людей є хліб і солодина.

II ЗАХЛАННІСТЬ

Владарем світу є гріш. І коли він всі сили потворні
Пустить на тебе в житті — вір, що з ощадності вимріш.

III ІСТИНИ

Сонце сходить уранці, увечорі знову заходить,
Круглий глобус землі, кругла тарілка також.

Лист Михаїлу Шереху. Грудень 1920

Хоч вислуху чималої:
Щоєв співає свої франкоїї —
Обрівські, дес образ
Брасівські, під будьм час
Є над чим сиди і лежи:
Ди во першук — па сіль
Ди склади — після брасів

Відповідь
М. Орест

Фрагмент інтимного листування М. Ореста до одного з приятеля і симпатиків Ю. Шереха.

¹⁾ Не Наук, а видавництва.

²⁾ Походить від слова «ляпати».

³⁾ Застерігаюся перед замітами, будьтоби маю на увазі нашу сконсолідований пресу.

Заслужений письменник і незаслужений гений. Вийшовши з-поза муру — до муру не входить. Неorealістичний натуралист. Без канонів (форми і мови) увійшов до золотої брами літератури зі здохлим цуценям, коровою, вдовицею, круком і чайником. У 1922 р., був на пересічній кручі, а згодом вигулькнув сучасникам як поет і старший боярин великої літератури «мейд Українішес Ворт ін Регенсбург».

Як поет — він антипоєт неокласичного струму й радше воліє деформувати октави, ніж карбувати дистихи чи металевити терцини. Висловлюється мовою деколи в'язаною, а переважно взагалі незв'язаного — тобто поезією і прозою.

У недавній поемі «Вдовиця» виявив не абиякий моралізаторський тембр своєї поезії, а в чудасії «До Принца Українського» згльорифікував, як ще досі собі думають гетьманці, українського принца.

Тепер Осьмачка далі щось пише, але ніхто не знає що. У цивільному житті Осьмачка дуже оригінальний: крутить головою, спить на землі, їсть руками, кусає зубами, ходить, як Шевченко, у селянському кожусі, а на Великдень носить під церкву святити паску в підштанцях. Крім літератури любить бокс.

Читаючи його — «кров у жилах стає рогом».

ІЗ ВСТУПУ ДО ПОЕМИ «ПОЕТ»¹⁾

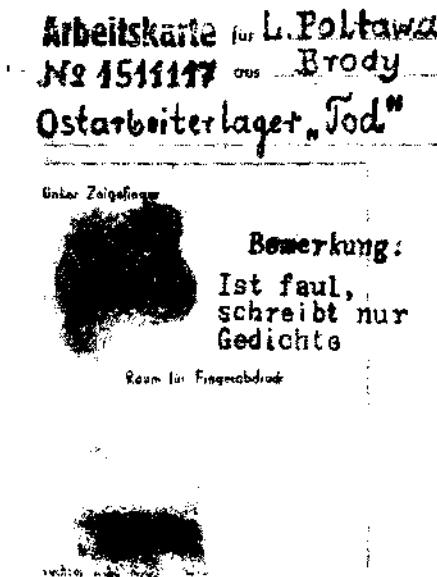
1. О, горе, мрійнику, тобі без мір,
і гріх без оproщення в кожнім разі,
коли ти, склавши свій найбільший твір,
його критичній віддаєш увазі;
она ж назве його — мистецький кір,
тебе ж сплямує дъогтярем без мазі,
бо самогін на першім місці став,
а не книжки з помилками октав.
2. І невблаганно, як посмертна туга,
шугне луна, мої цуценя з лози,
і хоч сім тисяч візьмеш ти від друга,
підступно розмальовуючи зиск,
то логіка тебе мацне з обуха,
що хтось поніс із вас смертельний риск,
бо в час, як друг з журби заснуть не може,
хропе читач, з «Поетом» лігши в ложе.
3. О, крапче вже складати менший твір,
при менших творах значно менша мука,
писати про вдів коліна і про зір,
що на гориці тінь побачив крука,
про сови з вивода, з цеглових нір,
що іх також, як нас, бере розпуха,
і не глядіть, який присудить пай
тобі Шевчук, Державин, чи Грицай.
4. Тому, минувши всякі перешкоди,
звертаюся до тебе, друже мій,
я з вірою, що ти у час свободи
зведеш в книгарні за «Поета» бій
і витягиеш колись свої доходи
із поля духу втрачених надій;
коли ж впадеш, то вір філософічно,
що вічний твір лежати мусить вічно.

М. Валюх

¹⁾ Друкарські помилки оголосить автор у пресі, або видасть їх окремою книжкою.

Далека луна тривоги і втоми
Ці — писані наспіх — вірші.

Л. Полтава: «Час», 21.86.

Автентичний документ, знайдений розповідкою „Комаря“
під мурами Берліну.

Народився, як всі, тільки не як всі жив і живе. Живе кутком у таборі і, не маючи ні корита, ні стола, досі, бідний, пише на коліні. Хоч ягњат за селом не пас, але рідних баранів⁴) знає добре. Ульм... Був «за мурами Берліну», але поза муром і даліше сонця не бачить. Свій значок «Ост» позичив Самчукові для великої літератури. Хоч це маленьке полотно, але Самоук його якось натягне. Він ще менші розводнював, натягав і щось виходило.

Зіхер щось вийде. Може навіть і якийсь прозовий твір.

Поза літературою — Полтава дуже симпатичний хлопець. Те, що він пише, — не його вина. Всі пишуть. Навіть друкають. Як буде черговий геній, то чи когось іншого болітиме голова?

У ТРАМВАІ

Перетерла проклята криця¹⁾
Сіру думку і сірий вірш.
Однотонні, пихаті лиця
За безликість вартують більш.

На піску мілини поети
Не напишуть гімну дням.
Перетерті, пусті сюжети,
Вітер фрази і путь навмання.

Все про виїзд і про пакети,
Та про низькість чужих октав ...
Я не вірю, щоб віщий Гете
Так, як я, пера не псував.

Павукові тендітні сіті
Не обгорнути сіл, ні міст ...
Ох, як важко це розуміти:
Європейськість, форма, зміст ...

Ані творів, похвал, ні тостів,
Люди проти, а автор за ...
Вірю: хлопець з синім «Остом»
Буде другий, другий Кобзар.

Чудо він було
старий,

¹⁾ Не утотожнювати з визначним діячем Д-р Ст. Бараном.

²⁾ Алюзія. Ждан Криця перетер у збірці «Стигля кров» між кандидатами на великих і автора цієї поезії. Тенденційно написана мала літера «к» доказує якою люттю сповнила серце Леоніда Полтави збірка названих пародій. Віримо у подібний успіх і нашої, куди скромнішої на сатиричні й пародійні перчики.

Ми будемо, як всі: великими!

*[Із] Президентська Світлість, Улас Самчук,
задивлена в світлі прийдешніх великої літератури.*

Письменник, редактор, організатор і досвідчений тактик. Поза цим — літературний «Кулак» і голова «Міжобласної Установи Реклями». (МУР). Сама есенція великої літератури, що про неї говорить ще від часів Карльсфельду. Пише повісті й листи. Повісті дає для читачів, а листи критикам, щоб знали як мають писати повісті. Свою «Волинь» продав ще перед війною полікам, що її спаскудили¹⁾, а сьогодні звільна прислуховується, що «Гори говорять». Втік на еміграцію терпіти за народ страсти майже з нічим. Гарнозбудовану і зі смаком уложену «Марію» відступив Тикторові, а нас, пристойних людей, потішає холодною «Молодістю Василя Шеремети», що начебто має бути великою літературою. Повість «Ост» обіцяє викінчити за 70 років. З нудьги редактує нелітературний зошит, пише послання тим, що їх не хочуть, робить культурну міну і поза своєю офіційною частиною критикує навіть МУР. Але, як той казав, головою муру не розб'єш. Щоб взагалі вже нічого не писати — дав обрати себе президентом від мистецтв... і перевтомлено сів.

ВІД НАС

(Літературний зошит ч. 2)

В началі бі слово²⁾ і слово бі МУР і МУР бі Самчук.

Слухайте й розумійте ,малі й велики, рождені й ненароджені, на сході й заході, праві й ліві, сущі й несущі. Куля землі перестає бути великою, бо тільки ми репрезентуємо великість. Ми з'явилися серед вас, дали вам «Волинь», а ви нас ненавидете. Чуємо шал ненависті, спрямований проти нас. Кажемо цілком виразно; не боймося вас, бо для нас немає добрих і недобрих. Є тільки недобра література. Нарікасте, що нічого доброго не пишемо. Трудно. Не всі апостоли писали євангелії. Так робили наші попередники, це робимо ми, це будуть робити й ті, що прийдуть по нас.

Правда про нас, про наше, про нас в історії, про нас в природі божій — жде на нас. Прийшли ми між вас, щоб вчинити волю Того, що всьому на землі велів бути, без огляду на його партійну принадлежність. Робимо це свідомо, з почуттям відповідальності. Кажу цілком виразно: Аз есьм синтеза мислення, організація почуття, людина, її творчий геній, її свідома воля. Не накидаємо нікому особистих уподобань, бо, крім мене, нікому не дано такого почуття міри, що дозволило б обніяти істину всіх початків. Наша література і преса зазнали неймовірних жертв гроша і цілопалення, але ми були, є і будемо — в таборах.

Ви кидаєте на нас камінням, але ми йдемо гордо наміченим шляхом, чуємося міцними, віримо і вірити будемо во ім'я Отца і Сина і Святого Духа. Амінь.

Лик: Господи помилуй! Повторити три рази.

Улас Самчук.

¹⁾ Цей реалістичний архаїзм позичаю в Осьмачки, з його листа до редакції «Українських Вістей».

²⁾ Натяк, що «Рідне Слово» було першим літературним журналом сучасної української еміграції.

І радісно ідуть назад
міцні одногруді жінки,
позбувшися грішних принад,
що мають їх чоловіки.

Яр Славутич: «Гомін віків».

Грандіозний¹⁾ баталіст²⁾). Сам уродився і сам почав писати. До школи жадної не належав, і ледве чи тепер вдасться критикам втягнути його до будь-якої школи. Останньо, одержавши ордер на мешкання, став зовсім правильно поетом ордероносцем і зажив приватно, як багато інших письменників наших демографічних часів. Він — пізній романтик, читає допізна романи й у своїх писаннях відзеркалює гомін віків надрукованого вже слова українських письменників.

Одинокий у цикльостилеву добу нашої літератури видав нормальним способом свій ненормальний «Сліває колос», як проречистий продукт ненормальної епохи. Свої творчі невдачі зауважує баварському чорнилові, що ним взагалі щось гарне написати не можна. Пише для своєї приємності, а друкує для неприємності читачів і на злість критикам. Вольовий тип. Пише багато про козаків і творчу волю³⁾.

ГОМІН ВІКІВ

(ст. 53)

* * *

Ой, спіткнувся в чистім полі
Вороний гризун.

Повалив його за вірші
Критик і вірщун.

Точить зимну кров-водицю
Хижий, лютий вовк...

Розпростер гризун лиши руки,
Але не замовк...

Дзвонитв, свище в тирсі вітер
Та над козаком:
Хто безсилій кулаками, —
Мусить язиком.

Др Славдял

¹⁾ Походить від слова «гранда». У нас зеволюціонувалось на «грандяр».

²⁾ Носить обуву фірми Бат'а.

³⁾ Про творчу неволю «відважують» від Франка Ticco (з німецького театрального альманаху) інші, як каже «Орлик», революціонери.

О Л Е К С А С Т Е Ф А Н О В И Ч

Ніхто і нічо не диха,
Ні слуха нема ні духа.
Стойть незглибиме тихо
І само себе слуха.

(Студ. Вістник, ч. 11, ст. 1., Прага 1925)

Найбільший поет року Божого 1946 і володар форми поезії доби сучасного палеоліту (палення літератури). Нащадок автора «Слова про Ігорів похід», що несвідомо засвоїв собі деякі його дієслівні форми (рекотаху, побіяку, бяху, бляху, на шляху і т. д.) нашого грандіозного минулого.

Лексемно — морфемний¹) семасіомик і симптомик непонятності нашого сучасного письменства. Пише такі мудрі речі, що часто їх навіть сам не розуміє»).

Колись видрукував автобіографічну збірку «Стефанос», а тепер тягне свій хрест по християнському шляху. Придержуючись засади, що «хто мовчить, сто дурнів навчитъ», — мовчить. Але вони не мовчать, бо мовчанка мучить, і мучать своєю рукою українську літературу і запротореного читана.

З ЛІТОПИСУ

(«МУР», ч. 2, ст. 32)

Бі ко поятем глас витязя:
«Како толіко в вас злости,
І немогосте розкритися
Римами брости?»

I отвіщаху глаголюще:
«Како нам брати бандури
В смраднє те время погноєща
Макулятури?

Бяху слова мої пламенем,
Та воспою ,како птасі,
Єгда поляжут посрамлені
Графоманасі!»

Олекса Сієфаковськ.

Слова «само себе слуха», думасмо, є алюзією до деяких літературних вечорів по наших таборах, де часто на залі тільки єдине поетичне вухо «само себе слуха». Як що ви це інакше розумієте, то нікому не признавайтесь.

¹⁾ Походить від слова «морфіна».

²⁾ І ви певно також не зрозумієте.

У шлунку в нього було голодне
бурчання, а в серці —
Україна.

В. Чапленко: «Муз», ст. 18.

Званням — пиворіз і гріхоторець. Вродився на землі, почав писати спочатку олівцем, а пізніше чорнилом. Ріст: взагалі на еміграції не росте. Вік: лисий. Родинний стан: дома син, востаннє і дружина, а поза домом — музя й інші оповідання⁵). Соціальний стан: до соціалістів не належить. Спеціальність: майстер у скоплюванні фізіологічних потреб людей і тварин. Вужча спеціальність: нахил компромітувати натуралізм своїм збагаченним⁶) реалізмом дидактично-еротичної сентименталістики. Мову ще має гарну, незіпсовану мовознавцями. Письменник, що з нього буде письменник. Наразі у літературі лише хука дав.

У своїй найновішій історичній комедії «Гетьманська спадщина» дав чудовий зразок як не повинна виглядати історична комедія, і комедія взагалі, коли в її основу береться імена національних героїв-мучеників і на них будується свій пожальсибожий гумор.

ХУКА ДАВ

Уноша мав уже її, за весільним звичаєм, роззувати, як вона, силувана проти Її волі до цього гріха, вихонилася з одрини і зникла в темряві ночі. Але розгніваний батько знав, де її шукати.

Він відшукав її і післав до зятя. Де була, не говорив. Знав тільки для себе. Повчивши його, чим з'еднувати мужчині жіноче серце, вийшов.

Зять був письменник. Старшењкій, правда, вже на віку, а вона як рожа — троянда. Кругленка й тугенька, як огірочок. Волосся ж, розсипане ззаду, як снопик ясного шовку, а спереду зв'язане вигадливим жмутиком, робило її скожою на чубатеньку курочку.

— Може б ми пішли на прохід? — обережно запросив Її.

— Про мене, хоч і ходім! — сказала байдуже.

Ішли, як дві райські тіні, не торкаючись, — їх несло щастя! — до землі. Для раю штані і спідниці ваги не мають, аби були відповідні переживання. Соловейко ударив з усіх сил над самісінькими їхніми вухами, а тее «Ку-ку»⁴) капало в його серце солодким бальзамом.

Сили під кущем. Під затишним кущем, куди ще, мабуть, не заходила жодна людська нога.

— Яка ти елегійно-лірична! — промовив з дурноватою усмішкою.

— Не ображай мене! Я не є ані Регіна, ані ліра!

— Ні, серденько! Я, як письменник, то ...

— То скажи мені, чим ти можеш мені займпонувати! Шо ти можеш мені дати?

— О, я для тебе, зіронько, маю, ось тут, великий, серйозний фрагмент ...

— І ти вмієш ...

— О, я вмію! Я вже двадцять літ ... — перебив Її і себе письменник. А які відголоси! ... Кажуть геніально, стилево ... мистець.

Мері повеселішала. Вона ніжно примружила оченята, відхилила губоньки і ледве чутним голосом пролебеділа:

— Цілуй!!!

— Тепер ні, ні! Під час нашого спільногого пиру! Під час спільногого щастя! ... Розумієш?

— Ну, то починай! Починай уже! Я така цікава, що ти потрапиши ...

Він змовчав. Опісля пристрасно витягнув з кишені подерти шматки своєї новелі і, заки прочитав її наголовок, — вона плюнула йому в обличчя й пішла, щоб ніколи більше не повернутись.

Нечистий, у подобі горобця, на капостъ капнув йому на піс і шугнув у романтичну зелень...

— Ото хука дав! — зідхнув письменник і дописав останні трагічні рядки до своєї жалюгідної гуморески.

Машин

---

¹⁾ Псевдонім. Правдиве прізвище, як подає КУЛО, — Василь Цапленко. Обстоюючи твердо об'єктивізм у нашому літературно-політичному житті, подаємо прізвище надійного письменника без взгляду в генезу його постання і тим самим унеможливлюємо чергові оргії наших мовників над літерами «ч» і «ц», що й так в цьому випадкові не становлять суттєвих моментів.

²⁾ Людські язики на всякі інсинуації здібні!

³⁾ Чи збоченим? (прим. складача).

⁴⁾ Ніякий натяк на «Координаційний Український Комітет».

Індоевропейський психотехнік і нащадок доісторичного племені Ша Ян, що видало численних звеличників Будди й паломників до Венаресу. З'явився на землі, як Магомет, і проповідує культ Сонця, Вітру, Земної Твари і Святої Борні. Оволодівши Перуна знанням таємним і абрахадаброю Даляй-лямів, може, навіть нічого не ївши, постити дев'ять днів і ночей і, як поет, переноситися уявою в довільні повітряні регіони, країни й океани.

Колись, запримітивши в Василя Ткачука нахил оспівувати половинське сонце, відкрив у ньому несвідомо дрімаючий буддизм і впливи індійсько-китайської літератури (Робінранат Тагоре, Сте Фаник, Лесьмар Тович, Че-Рем-Шина).

Про магію Шевченкового слова написав більшу студію і, під головуванням Д-ра О. Грицая, так нею причарував був віденську Україну, що на залі не було ніодного безсонного слухача. Численні опубліковані лише в одному примірнику, його твори, овіяні тайною санскриту, незрозумілі для сучасного читача, ждуть наступних поколінь, що їх, можливо, налечено оцінять і зачислять їх автора в ряди справжніх письменників.

На еміграції підготовляє ґрунт під нову епоху, популяризує неполітичну філософію Сковороди, бореться проти нашої партійної сковороди і заміряє бути для України другим Володимиром.

Як письменник — подібний до Кнута Гамсуна, бо обидва стали широковідомі одиноким своїм голодом.

В СТАНЬ, ПЕРУНЕ!

(Новий варіант)

Най тебе перун трісне!

(Із галицьких сімейних побажань).

Слова, як цвіт без меду,
Кругом мордва і гуни...
Заносить гімнами, Ригведо,
Я кличу: Встань, Перуне!
Молю я: Встань, Перуне,
Вдар в чорні громожбурні, громогласні струни!
Як володар від суші до хмар,
Вдар
В антихристову твар,
Ясно-чугунний!
Нам саняшних потрібно сил і унцій,
Духу сміху й космічного, предвічного добра,
Щоб на хвилях Ебру і Дніпра

Прославився Ти і Я, ѹ Конфуцій.
На всіх язиках конституцій,
Революцій,
Інституцій,
Хай спливає славне ім'я — Володимир
Кожному з пера.

Встань, Перуне, пора!
Що проти Світла Святої Борні IPO чи УНРРА!
Вдар на рідні, бідні, по тaborах ботокуди.
В самісінькі груди.
Даремні і темні їх труди
Проти Правди Святої, Вічної,
Думки гуманістично-релігійно-філософічної . . .
Так
Я плачу . . .
Бачу . . .
чу . . .

Я чую . . .
Я кормлюсь душою, тілом голодую,
Не дармую.
Хоч плямую —
Так за Ідею Святую . . .
За тууу . . .
Та що говорити до вас
В пекельний час!
За тууу, що терпів за нас
Сам божественний Тарас,
А тепер терпить геніальний Улас.
Товаришу, ти чув?
Заснув.
Заснув, як по тaborах бувші люди . . .
Земля в гріховнім аді шльоха,
Та йде нова, нова епоха,
Із усміхом пророчим Будди . . .
Ботокуди,
Не чуєте, як мовлять мое слово
Перші з перших-ундервуди.
Люди!!!
Люди!!!
Підношу руки із розпуки
До тебе. Перуне, до хмар.
Як я безсилій є на Круки,
То Ти по них удар,
І розчави, як чвар.
Гей, Перуне, вдар!!!

ЕПІЛОГ

Критичний апарат, яким наш письменник в данім випадку оперує, не надто багатобічний, і через те й осуд його не скрізь вичерpuючий, а місцями може й не зовсім справедливий¹).

Жаден розумний літератор не пародіюватиме Т. Осьмачки, В. Барки, І. Маніла: вони бо це самі найкраще роблять. Проте очевидна кривда, якої наша літературна критика завдає українському письменству через необачне роздавання літературних дипломів, через майже систематичне висування й підбадьорювання письменників, що й чотирьох літературно грамотних рядків скласти не спроможні, підносить на сьогодні пародію до рівня дуже актуального і потенціально дуже цінного літературного жанру²).

Деякі оцінки може суворі — і може помилкові. Але всі вони виходили тільки з одного — з бажання йти вперед. Перти, перти вперед, куди каже розум, наперекір усьому, не зважаючи на суперечності³).

Осьмачка Ю.Шерех
В. Державин.
Немирін

¹) Рідне Слово, ч. 1, ст. 12 (Д-р О. Грицай).

²) Світання, Літерат. Альманах, ч. 6, 1947, ст. 35. (В. Державин).

³) МУР, ч. 1, ст. 54, 60. (Ю. Шерех).

Фальсифікати підписів виконали іхні автори власноручно.

Обкладинка: Святослав Гординський,
Фота: трьох найкращих мальярів,
Складачі: Т. Княжич і Горинський,
Друкпапір: за масло в паскарів.

Літредактор: хтось з нечленів МУР-у,
Мовний ред: магістр Олег Стюарт,
Здано в друк: тепер, в добу похмуру,
Вийшло в світ: за гріш і за хабар.

Кліші, цинк, умгольцунг: все за буттер,
Марка: творчий скоморохів рух,
Чистий зиск: не може й мови бути!
Спис витрат: волосся рве главбух.

Гарний друк: (ніяк просить про знижку,
Бо феттдрук лиш за тютон і фетт!).
Як товсту поет пускає книжку,
То худий лишається — поет.

Наш девіз — усе вперед і вгору,
Тож чужий для нас образи тир,
І творцям за їх нетворчі твори
Різьбим лавр з пародій і сатир.

ЗАПРИМІЧЕНИ ВАЖЛИВІШІ ДРУКАРСЬКІ Й КОРЕКТОРСЬКІ ПОМИЛКИ

Стор.	Рядок	Видруковано	Має бути
3	5	знизу (ко)Ректор	коректор
5	8	зори до муру	до «МУР»,-у
6	20	зори вдає	відає
7	13	знизу «Вернигроші»	«Вернігора»
10	8	знизу С. Под ляк	С. Подоляк
10	9	зори «лайкою»	ляйкою
14	9	Д-р Махайло Дурницький	Д-р Михайло Рудницький
14	13	знизу тупіж	ТУПІЖ
14	6	знизу то нації	тонації
35	4	знизу Шашкіян Маркевич	Маркіян Шашкевич
38—39		Взагалі видерти з книжки. Явна друкарська помилка.	
41		Також видерти. Складачі помістили на власну руку.	
48	11	знизу корита	курити
48	8	знизу Самоук	Самчук

—————

P. S. Дальші помилки, що їх ми тут не зазначили, просимо справити після того правопису, який Вам ідеологічно найбільше підходить. Ми, щоб не ображати наших мовників і їхніх правописів, послуговувались тут власним, як личить кожному пристойному українцеві, що, вважаючи себе єдино непомильним, від себе починає історію і воює до останньої каплі крові проти всяких признаних авторитетів. Масу помилок робимо навіть тут тенденційно, щоб не відбігати від нашої, освяченої віками, традиції.

О Г Л А В

	Стор.
Апологія	5
Олесь Бабій	8
Іван Багряний	10
Василь Барка	12
Святослав Гординський	14
Віктор Домонтович	16
Ростислав Єнчик	18
Іван Керницький	20
Юрій Клен	22
Юрій Косач	24
Богдан Кравців	27
Ігор Костецький	28
Василь Софронів-Левицький	30
Оксана Лятуринська	34
Свєн Маланюк	36
Іван Манило	38
Леонид Мосандз	40
Богдан Нижанківський	42
Михайло Орест	44
Теодосій Осьмачка	46
Леонид Полтава	48
Улас Самчук	50
Яр Славутич	52
Микола Степаненко	41
Олекса Стефанович	54
Василь Чапленко	56
Володимир Щаян	59
Епілог	61

